

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep

0030 OSLO

Dato: 04.05.2018
Saksref: 201803043-3
Deres ref.: 18/718
Side: 1 / 2

Vår saksbehandler: Gunn Schärer
Telefon:
Mobil:
E-post: gunn.scharer@banenor.no

Høring - Regionreformen - Ny forskrift om myndighet mv etter kulturminneloven og andre oppgaver

Det vises til Departementets ekspedisjon av 22. mars 2018.

Bane NOR besitter ca. 500 enkeltbygninger, herav 160 som er fredet, samt fem fredede og en forslått fredet jernbane (Gamle Vossebanen, Flekkefjordbanen, Numedalsbanens nordre del, Tinnosbanen, Urskog-Hølandsbanen og Setesdalsbanen). Bane NOR er dermed ofte i kontakt med kulturminnemyndighetene.

Dispensasjonsmyndigheten for tidligere vedtaksfredete, i den senere tid forskriftsfredete, jernbanebygninger og komplette jernbaner har allerede i lengre tid vært delegert fra statlig nivå til fylkesnivå. Basert på erfaringer vil Bane NOR knytte noen kommentarer til det foreliggende forskriftsforslaget. Vi foreslår også én konkret endring til forskriftsforslaget.

Bane NOR erfarer at de ulike fylkene har til dels en uensartet vurdering av samme type saker. Det gjelder i byggesaker, i plansaker og i spørsmål om nødvendigheten av dispensasjon. Også når det gjelder forståelsen av forholdet mellom vern og (by)utvikling, kan Bane NOR oppleve ulike holdninger i fagmiljøet.

Bane NOR har savnet noe klarere føringer fra Riksantikvaren vis-à-vis fylkene som kunne sikre en mer ensartet og dermed forutsigbar saksbehandling for Bane NOR som eier av kulturminner. Bane NOR er derfor tilfreds med at Riksantikvaren med den nye forskriften vil styrke sin rådgivende rolle. Det bør da foretas en grenseoppgang mot rollen som klageinstans, slik at Riksantikvarens myndighet til å gi føringer og konkret rådgivning i enkeltsaker ivaretas.

Bane NORs fem (seks) fredede jernbaner befinner seg i fem forskjellige fylker. Av de tre fredede eller foreslått fredede jernbanene *utenfor* Bane NORs eie befinner to seg i to andre fylker. Det er dermed syv forskjellige fylkeskommuner som per dato burde ha forvaltningskompetanse på denne typen tekniske kulturminner. Vår erfaring er at denne kompetansen i noen grad mangler. Selv om antall fylkeskommuner etter hvert vil gå ned, vil det fremdeles være flere som må bygge opp forvaltningskompetanse innenfor et viktig, men smalt og spesialisert tema hvor kunnskap om andre typer kulturminner har begrenset overføringsverdi. Bane NOR

opplever gjennomgående interesse, velvilje og effektivitet i fylkeskommunene når vi tar opp saker relatert til de fredede banene. Men vi erfarer samtidig at fylkeskommunenes kunnskapsnivå innenfor denne kategorien av *tekniske* kulturminner er lavere enn ønskelig. Dette medfører noe økt ressursbruk i fra Bane NORs side.

Bane NOR antar at situasjonen kan være den samme for andre, smale, saksområder.

Bane NOR foreslår at forskriften endres slik at den gir åpning for at forvaltningsmyndigheten for nærmere definerte kategorier av kulturminner kan overføres til / samles hos én bestemt fylkeskommune – som dermed gis et ansvar som dekker hele landet. En slik endring vil ikke påvirke verken Riksantikvarens ansvar eller

rendyrkingen av Riksantikvarens direktoratrolle, men den kan gjøre det praktisk og økonomisk overkommelig for fylkene å bygge opp – og ikke minst holde på – et kompetent fagmiljø. Nedenstående forslag er avgrenset slik at Bane NORs behov ivaretas; men det er ikke noe til hinder for å utvide det til å omfatte flere kulturminnekategorier. De mulige negative økonomiske og administrative konsekvensene som departementet selv er inne på i høringsnotatets pkt 4.6 kan med dette begrenses.

Bane NORs eiendomsportefølje fordeler seg mellom samtlige av landets jernbanefylker. Fra tid til annen er det behov for å søke vernemyndigheten om unntak for en type tiltak som ønskes utført på samtlige jernbanestasjoner langs en bane. Her kunne det være hensiktsmessig både for Bane NOR og for vernemyndighetene om dette kunne behandles som en sak.. Bane NOR foreslår derfor at forskriften endres slik at én bestemt fylkeskommune kan behandle enkeltsaker som gjelder flere kulturminner i flere fylker.

Forslag til ny forskriftstekst:

«Riksantikvaren har myndighet til å utpeke én bestemt fylkeskommune som gis landsdekkende myndighet etter kulturminnelovens § x,y og z i saker som gjelder teknisk og industrielle kulturminner.»

«Når en eier ønsker å søke samtidige og likelydende dispensasjoner for flere fredede kulturminner som ligger i mer enn ett fylke, er det tilstrekkelig at søknaden sendes til ett fylke. De berørte fylkeskommunene skal av eget tiltak utpeke én fylkeskommune som gis ansvar for å behandle søknaden med bindende virkning for samtlige berørte fylker. Eier (søker) skal underrettes om dette.»

Som et alternativ til første ledd ovenfor kan fylkeskommunene selv gis rett og plikt til å avtale en oppgavefordeling/spesialisering seg imellom, sml. praksis med flere former for interkommunalt samarbeid. Om denne løsningen foretrekkes, bør den beskrives i forskriften og det bør settes en frist for når en slik oppgavefordeling/spesialisering skal være avtalt og etablert.

Med vennlig hilsen

Jørn Johansen
Konserndirektør Virksomhetsstyring

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur